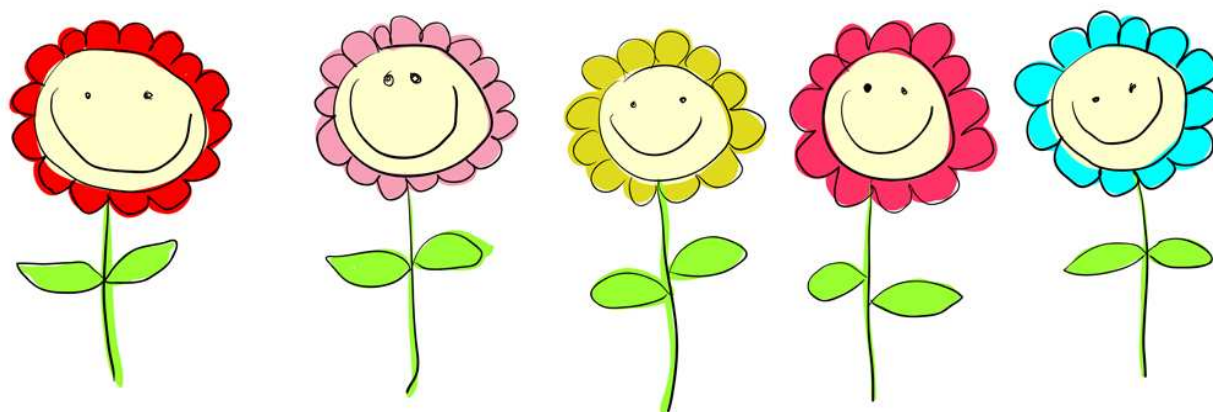

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Krungårdsskolan

Förskoleklasserna, År 1-9, Grundsärskolan, Internationella klassen samt fritidshemmen Björkdungen och Linnean
Läsåret 2011-2012

En presentation av skolans arbete för att främja elevers lika rättigheter samt åtgärder för att förebygga diskriminering

Denna plan kallas **"VÄNSKAPSPLANEN"** ute i verksamheten och i kontakten med elever och föräldrar

Reviderad 2011-09

Innehållsförteckning

1.GRUNDUPPGIFTER	3
Verksamhetsformer som omfattas av planen	3
Ansvariga för planen	3
Vår vision	3
Planens giltighetstid	3
Elevernas delaktighet	3
Vårdnadshavarnas delaktighet	3
Personalens delaktighet	4
Förankring av planen	4
2.UTVÄRDERING	5
Utvärdering av föregående års plan	5
Delaktiga i utvärderingen av föregående års plan	5
Resultat av utvärderingen av föregående års plan	5
Nya mål inför läsåret 2011-2011 utifrån utvärderingarnas resultat	6
Utvärdering av planen för läsåret 2011-2012	6
3.FRÄMJANDE INSATSER	7
3.1 Trakasserier och kränkande behandling	7
3.2 Etnisk tillhörighet	8
3.3 Religion eller annan trosuppfattning	9
3.4 Kön	10
3.5 Sexuell läggning	11
3.6 Funktionshinder	12
4.KARTLÄGGNINGAR	14
Kartläggningsmetoder under läsåret 2010-2011	14
Resultat och analys	15
5.FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER	16
Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	16
Uppföljning av arbetet	16
Åtgärder	16
Motiverade åtgärder	17
6.RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER	18
Policy	18
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	18
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	18
Rutiner för att utreda och åtgärda när elever kränks av andra elever	18
Rutiner för att utreda och åtgärda när elever kränks av personal	18
Rutiner för uppföljning	18
Rutiner för dokumentation	18
Ansvarsförhållande	18
BILAGA 1 – Viktiga ord och begrepp	19
BILAGA 2 – Lagar som styr vårt arbete	24
BILAGA 3 – Planering Kartläggnings- och Utvärderingsarbetet	26
BILAGA 4 – Planering Främjande arbetet	27
BILAGA 5 – Planering Förebyggande arbetet	28
BILAGA 6 – Rutiner Utreda/Åtgärda då elev kränks av elev	29
BILAGA 7 – Rutiner Utreda/Åtgärda då elev kränks av vuxen	30
BILAGA 8A – Samtalsstöd Steg 1	31
BILAGA 8B – Samtalsstöd Steg 2	32
BILAGA 8C – Samtalsstöd Steg 3	33
BILAGA 9 – Tillbudsrapport	34

1. GRUNDUPPGIFTER

Förklaring och beskrivning av centrala och viktiga ord och begrepp finns i Bilaga 1.

Verksamhetsformer som omfattas av planen

De verksamhetsformer som omfattas av planen är Krungårdsskolans förskoleklasser, grundskolans årskurser 1 till 9, grundsärskolan, internationella klassen samt fritidshemmen.

Ansvarig för planen

Ansvarig för att planen utvärderas varje år och att en ny plan upprättas i samband med utvärderingen är rektor med hjälp av Elev-Hälsa-Teamen (EHT).

Vår vision

Vår vision på Krungårdsskolan är att ingen blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Alla elever, föräldrar och all personal skall känna till att "Vänskapsplanen" finns.

Planens giltighetstid

Planen gäller från och med höstterminen 2011 till och med vårterminen 2012.

Elevernas delaktighet

Eleverna i år F-9 är delaktiga i att upprätta och följa upp arbetet med planen genom att på ett åldersadekvat sätt medverka vid den årliga utvärderingen av planen, besvara trivselenkäter under läsåret, genom planerat och regelbundet värdegrundsarbete ute i klasserna samt genom att delta vid riktade temadagar.

Särskolans elever har regelbundet, tillsammans med sina lärare, gemensamma och individuella samtal utifrån skolans vision. Eleverna på särskolan besvarar trivselenkäter under läsåret.

På fritidshemmen genomförs ett löpande värdegrundsarbete och en trivselenkät genomförs vid ett tillfälle under läsåret.

I samband med klasslärarens information till klassen om planen i början av höstterminen ges eleverna tillfälle att komma med synpunkter kring utformningen.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna är delaktiga i utformningen av planen genom att delta i den årliga utvärderingen av planen.

I samband med information om planen i början av höstterminen vid föräldramöten ges föräldrarna tillfälle att komma med synpunkter kring utformningen.

Personalens delaktighet

Personalen är delaktig i utformningen av planen genom att medverka i den årliga utvärderingen av planen. Uppföljning av arbetet med planen sker genom att personalen regelbundet diskuterar aktuella frågeställningar på konferenser, APT, i handledning och i det löpande arbetet med Hälsofrämjande skola. Reflektioner och synpunkter på planen lämnas löpande under året till rektor.

Förankring av planen

Planen görs känd och förankras i olika steg hos personalen, föräldrarna och eleverna.

(Bilaga 3)

Planen görs känd för nyanställd personal.

Planen finns tillgänglig på skolans hemsida.

2. UTVÄRDERING

Utvärdering av föregående års plan.

De mål som har utvärderas utifrån föregående års plan är följande;

- Föräldrarnas utvärdering görs via Devtalk.
- Planen mot kränkande behandling görs mera känd bland eleverna med hjälp av kamratstödjarna.
- Kamratstödjarna informerar om planen ute i klasserna genom rollspel och värderingsövningar.
- Informationen till elever, föräldrar och personal följs upp och upprepas löpande under året.

Delaktiga i utvärderingen av föregående års plan

Eleverna i år 8 och 9 besvarade frågor angående Vänskapsplanen (dåvarande Likabehandlingsplanen) i samband med trygghetsenkäten.

Eleverna i år 7 samtalade om planen i samband med hälsosamtal hos skolsköterskan.

Vänskapsplanen (dåvarande Likabehandlingsplanen) diskuterades under samrådsmöte med föräldrarepresentanter på vårterminen. Föräldrar och elever erbjöds besvara en enkät via Devtalk.

Personalgrupperna besvarade frågor om planen under utvärderingsdagarna i slutet av vårterminen.

Resultat av utvärderingen av förra läsårets plan

Enkätsvaren bland eleverna visar att en majoritet känner till planen. På högstadiet har kamratstödjarnas information varit framgångsrik och nått så gott som alla elever. Eleverna på högstadiet önskar arbeta mera med samarbetsövningar och värderingsövningar. Under det gångna läsåret har den löpande informationen kring planen inte fungerat som det var tänkt. Detta är också en synpunkt som eleverna framför – De efterfrågar mera information och samtal om planen under hela läsåret.

Föräldrarnas möjlighet att svara på en enkät via Devtalk gav positiv respons. Ett betydligt större antal svarade på årets enkät, 32 jämfört med 2 föregående år.

Svaren tyder på att de flesta fått information om planen vid föräldramöten och 24 av 26 tyckte att informationen var tillräcklig. Föräldrarna föreslår att en kortfattad skriftlig information av planen finns lättillgänglig.

I personalgruppernas utvärderingar framkommer önskemål om löpande information och diskussion kring planen under läsåret. Man önskar också att planen skall bli mera lättillgänglig och fungera som ett verktyg i vardagen.

I samtliga personalgrupper efterfrågas stöd i arbetet kring trakasserier och kränkande behandling.

Nya mål inför läsåret 2011-2011 utifrån utvärderingarnas resultat

All personal på skolan och på fritidshemmen utbildas i hantering av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utifrån skolans rutiner.

Frågeställningar i enkäter och utvärderingar under läsåret 2011-2012 skall formuleras utifrån diskriminering, trakasserier och kränkningar samt kring implementeringen av Vänskapsplanen.

Eleverna ska få tydlig information om att enkäterna kan besvaras anonymt.

En kortfattad, skriftlig informationsbroschyr om Vänskapsplanen delas ut till alla föräldrar vid föräldramöten i september eller per post.

Informationsbroschyren översätts till engelska, ryska, arabiska, spanska, franska och tyska.

Enkäter till elever i internationella klassen anpassas efter behov.

Information och diskussion om och kring Vänskapsplanen sker vid flera tillfällen under året utifrån en planering som personal, elever och föräldrar känner till (Bilaga 3,4,5)

Dokumentationsunderlag samt tillbudsrapport att använda vid akut händelse eller anmälan finns tillgänglig på skolans hemsida: <http://www.monsteras.se/Barn-utbildning/Grundskola/Blomstermaala/Likabehandlingsplaner>

I varje klassrum finns en inplastad version av den kortfattade informationsbroschyren.

Utvärdering av planen för läsåret 2011-2012

Den nya planen för läsåret 2011-2012 skall utvärderas senast juni månad 2012.

Eleverna i år 7-9 utvärderar planen genom att besvara individuella enkäter med aktuella frågeställningar.

Eleverna i år 4-6 besvarar individuella enkäter med aktuella frågeställningar.

Eleverna på F-3 utvärderar planen genom gruppsamtal med enkätfrågorna som underlag. Särskolans elever utvärderar planen med stöd av skolans personal.

Eleverna i internationella klassen utvärderar planen med stöd av skolans personal.

I samband med utvecklingssamtalen tas även frågor upp om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer.

Föräldrarna inbjuds att medverka i utvärderingen genom enkät via nätet.

Föräldrarna skall informeras om och erbjudas alternativa sätt att besvara enkäten på.

Föräldrarna skall informeras om och erbjudas stöd av tolk om så önskas.

Personalen utvärderar planen under utvärderingsdagarna i juni 2012.

Dokumentation och statistik kring akuta händelser och tillbud under läsåret sammanställs och analyseras.

Ansvarig för att utvärderingen av planen för läsåret 2011-2012 genomförs är rektor.

3. FRÄMJANDE INSATSER

Främjande arbete ska genomföras i alla elevgrupper inkluderat i det löpande pedagogiska arbetet under hela läsåret utifrån teman kring trakasserier och kränkande behandling samt utifrån diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning och sexuell läggning.

(Bilaga 4)

Planering av arbetet och samverkan mellan olika stadier, klasser, grupper och ämnen uppmuntras. Arbetet ska dokumenteras av för gruppen/klassen ansvarig pedagog.

3.1 Det område som berörs av insatsen är trakasserier och kränkande behandling.

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för trakasserier eller kränkande behandling.

Uppföljning av arbetet sker genom att:

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om trakasserier eller kränkande behandling förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende trakasserier och kränkande behandlingar görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende trakasserier och kränkande behandling:

- Arbete mot trakasserier eller kränkande behandling sker under läsåret utifrån en för alla välkänd planering (Bilaga 4)
(Ansvar rektor)
- All personalen utbildas i hantering av trakasserier och kränkande behandling utifrån skolans rutiner.
(Ansvar rektor och kurator)
- Personalen utbildas i Lions Quest.
(Ansvar rektor)
- Personalen fortsätter att arbeta med Mindfulness ute i klasserna.
(Ansvar rektor och berörd personal)
- Friendsdagen i år 7-9 planeras så att frågeställningar kring trakasserier och kränkande behandling uppmärksammas.
(Ansvar Trygghetsteamet)
- Alla elevers förmåga till empati och respekt för allas lika värde oavsett exempelvis utseende, ekonomisk status, kroppsstorlek och personlig stil tränas genom regelbundet värdegrundsarbete med t.ex. Lions Quest.
(Ansvar klassföreståndare)

Personalen informeras och utbildas vid ett första tillfälle den 12 september 2011.

Övrigt arbete pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

3.2 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån etnisk tillhörighet.

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för diskriminering utifrån etnisk tillhörighet.

Uppföljning av arbetet sker genom att:

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån etnisk tillhörighet förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån etnisk tillhörighet görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån etnisk tillhörighet:

- Arbete mot diskriminering utifrån etnisk tillhörighet sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)
(Ansvar rektor)
- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet.
(Ansvar rektor)
- Bytardagarna F-9 planeras så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.
(Ansvar undervisande pedagog)
- Elevens val i år 4-6 och 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.
(Ansvar rektor samt undervisande pedagog)
- FN-dagen för hela skolan planeras så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.
(Ansvar berörda pedagoger)
- Klassens dag i år 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.
(Ansvar klassföreståndare)
- Lära-känna-dagen för år 6 planeras så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.
(Ansvar berörd personal)
- Integreringen ut i klasserna F-9 av elever från internationella klassen planeras och genomförs så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.
(Ansvar pedagog i internationella klassen samt mottagande klassföreståndare)
- På högstadiet 7-9 får eleverna undervisning i rasismens idéhistoria och vilka effekter den haft på det svenska samhället. I undervisningen ingår diskussioner och fördjupning om behandlingen av de nationella minoriteterna i Sverige, både historiskt och i nutid.
(Ansvar undervisande pedagoger)

Personalen informeras och utbildas vid ett första tillfälle den 12 september 2011.

Övrigt arbete pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

3.3 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning.

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning.

Uppföljning av arbetet sker genom att:

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning:

- Arbeta mot diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)
(Ansvar rektor)
- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning.
(Ansvar rektor)
- I skolmatsalen erbjuds alternativa maträtter så att diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning beaktas.
(Ansvar rektor samt ansvarig för kostenheten)
- FN-dagen för hela skolan planeras så att diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning beaktas.
(Ansvar berörda pedagoger)
- Skolavslutningen för hela skolan planeras så att diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning beaktas.
(Ansvar rektor)
- I år F-6 undervisas eleverna i begreppet religionsfrihet och har kännedom om de större religionerna.
(Ansvar undervisande pedagog).
- Tillsammans med eleverna i år 7-9 analyseras och diskuteras fördomar och stereotypa föreställningar om olika religiösa grupper som kan förekomma i media eller läromedel.
(Ansvar undervisande pedagog)

Personalen informeras och utbildas vid ett första tillfälle den 12 september 2011.

Övrigt arbete pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

3.4 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån kön.

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för diskriminering utifrån kön.

Uppföljning av arbetet sker genom att:

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån kön förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån kön görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån kön:

- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden kön.
(Ansvar rektor)
- Arbetet mot diskriminering utifrån kön sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)
(Ansvar rektor)
- Bytardagarna i år F-9 planeras så att diskrimineringsgrunden kön beaktas.
(Ansvar undervisande pedagog)
- Elevens val 4-6 och 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden kön beaktas.
(Ansvar rektor samt undervisande pedagog)
- Alla Hjärtans bal för år 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden kön beaktas.
(Ansvar Trygghetsteamet)
- Lära-känna-dagen för år 6 planeras så att diskrimineringsgrunden kön beaktas.
(Ansvar berörd personal)
- I samtliga grupper och klasser används "talrundor", i årskurserna F-6 tillsammans med nallen "Quintus".
(Ansvar undervisande pedagog)
- På högstadiet 7-9 skapas förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller. Detta är angeläget vid studie- och yrkesvägledning inför val av kurser och praktikplatser samt fortsatt utbildning och framtida yrkesval.
(Ansvar rektor, ansvarig pedagog och studie- och yrkesvägledare)

Personalen informeras och utbildas vid ett första tillfälle den 12 september 2011.

Övrigt arbete pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

3.5 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån sexuell läggning.

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för diskriminering utifrån sexuell läggning.

Uppföljning av arbetet sker genom att:

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån sexuell läggning förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån sexuell läggning görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån sexuell läggning:

- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden sexuell läggning.
(Ansvar rektor)
- Arbete mot diskriminering utifrån sexuell läggning sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)
(Ansvar rektor)
- Alla Hjärtans bal för år 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden sexuell läggning beaktas.
(Ansvar berörd personal tillsammans med elevrådet på högstadiet 7-9)
- I år 7-9 ämnes integreras homo- och bisexualitet i samhällskunskap, svenska, historia, matematik och engelska. Det görs bland annat genom att belysa olika reformer för homo- och bisexuellas rättigheter.
(Ansvar undervisande pedagog)

Personalen informeras och utbildas vid ett första tillfälle den 12 september 2011.

Övrigt arbete pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

3.6 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån funktionshinder.

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för diskriminering utifrån funktionshinder.

Uppföljning av arbetet sker genom att:

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån funktionshinder förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån funktionshinder görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån funktionshinder:

- Arbete mot diskriminering utifrån funktionshinder sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)
(Ansvar rektor)
- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden funktionshinder.
(Ansvar rektor)
- Bytardagarna i år F-9 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar undervisande pedagog)
- Friendsdagen i år 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar Trygghetsteamet)
- Elevens val 4-6 och 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar rektor samt undervisande pedagog)
- Lära-känna-dagen för år 6 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar berörd personal)
- Alla Hjärtans bal för år 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar berörd personal tillsammans med elevrådet på högstadiet 7-9)
- Gemensamma idrottsdagar under läsåret 2011 – 2012 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar rektor samt undervisande, ansvarig personal)
- Klassens dag för år 7-9 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar klassföreståndare)
- Skolavslutningen för hela skolan planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.
(Ansvar rektor)

- I undervisningen i år 7-9 diskuteras och analyseras olika reformerna för utvecklingen av rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Rashygienens historia i Sverige och vad detta innebär för människor med olika funktionsnedsättningar ingår även i undervisningen.
(Ansvar undervisande pedagog)

Personalen informeras och utbildas vid ett första tillfälle den 12 september 2011.
Övrigt arbete pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

4. KARTLÄGGNINGAR

Kartläggningsmetoder under läsåret 2010-2011

Genom enkäter, utvecklingssamtal och genom inventering och analys av dokumentation och statistik kring akuta händelser och anmälningar kartlade skolan om någon varit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Dagliga observationer under lektionsfri tid med hjälp av rastvärdar, bussvakter och matsalsvärdar ingick också i det kartläggande arbetet.

De områden som berördes i kartläggningen var trakasserier och kränkande behandling. Frågorna i enkäterna gällande föregående läsårs plan berörde inte någon av diskrimineringsgrunderna, vilket innebär att det främjande arbete som dock pågått under läsåret kring dessa frågor inte kunde utvärderas på ett önskvärt sätt.

Eleverna i år 8 och 9 (122 elever vid tillfället) besvarade individuellt en enkät i december. Eleverna i år 7 samtalade om planen i samband med hälsosamtal hos skolsköterskan. Föräldrarna till elever i år F-3 besvarade en enkät, kommunens brukarenkät.

Vänskapsplanen (dåvarande Likabehandlingsplanen) diskuterades under samrådsmöte med föräldrarepresentanter på vårterminen 2011.

Föräldrar och elever erbjöds även att besvara en enkät via Devtalk.

Personal involverades i kartläggningen genom att medverka i utvärderingen av planen under utvärderingsdagarna i juni 2011.

Resultat och analys

Resultat av enkäten till eleverna i år 8 och 9 i december 2010.

1. *Trivs Du i skolan?*

115 svarar Ja 6 svarar Nej

2. *Har Du någon kompis i skolan?*

119 svarar Ja 3 svarar Nej

3. *Vet Du någon som ofta eller alltid är ensam och inte har någon kompis?*

13 svarar Ja 108 svarar Nej

4. *Har någon på skolan under terminen kränkt, mobbat eller hotat dig?*

17 svarar Ja 105 svarar Nej

5. *Vet Du någon på skolan som är kränkt, mobbad eller hotad?*

15 svarar Ja 111 svarar Nej

6. *Finns det något ställe på skolan där Du känner Dig rädd?*

2 svarar Ja 120 svarar Nej

7. *Har Du fått information om Likabehandlingsplanen?*

113 svarar Ja 7 svarar Nej

8. *Hur fick Du informationen?*

101 svarar Genom kamratstödjarna

9. *Övrigt*

Mer samarbetsövningar
Toaletterna är inte fräscha
Lärarna har favoritelever

Svaren i enkäterna som eleverna i år 8 och 9 visar att det förekommer kränkningar och hot. Det finns elever som upplevs gå ensamma utan kamrater.

I kommunens brukarenkät framkommer tydligt att föräldrarna till eleverna i F-3 inte anser att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling är tillräckligt.

Eleverna i år 4-6 uppger i sina enkätsvar att de är nöjda och känner sig trygga i skolan.

Föräldrarna föreslår i enkäten de besvarar via Devtalk att ett riktat arbete genomförs för att motverka främlingsfientlighet samt insatser för att göra rasterna tryggare.

I samtliga personalgrupper efterfrågas stöd i arbetet kring trakasserier och kränkande behandling.

Frågorna i enkäterna gällande föregående läsårs plan berörde, som tidigare nämnts, inte någon av diskrimineringsgrunderna, vilket innebär att det främjande arbete som dock pågått under läsåret kring dessa frågor inte kan utvärderas på ett önskvärt sätt.

5. FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

Att motverka förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkningar.

De områden som berörs av åtgärden är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Målet med arbetet är att ingen ska på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Uppföljning av arbetet

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering, trakasserier och kränkande behandlingar görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det förebyggande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

Åtgärd

- Frågeställningar i enkäter och utvärderingar under läsåret 2011-2012 formuleras utifrån frågor som gäller diskriminering, trakasserier och kränkningar.
(Ansvar rektor)
- Personalen utbildas i hantering av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utifrån skolans rutiner.
(Ansvar rektor)
- Rastvärdsschema finns uppsatta på platser väl synliga för alla i skolan.
(Ansvar rektor)
- Bussvaktsschema finns uppsatt på platser väl synliga för alla i skolan.
(Ansvar rektor)
- Matsalsvärdar finns i och utanför matsalen då årskurs 7-9 äter. Schema över vem som är matsalsvärd finns uppsatta på platser väl synliga för alla i skolan.
(Ansvar rektor)
- Tryggheten på rasterna ökas genom upprustning av fotbollsplanen; bättre underlag och höga stängselstaket samt genom en upprustning av skolgården; bättre underlag, nya bänkar, ny utomhusteater och ny kompisgunga.
(Ansvar rektor)
- En kortfattad, skriftlig informationsbroschyr om Vänskapsplanen delas ut till alla föräldrar vid föräldramöten eller per post.
(Ansvar klassföreståndare)
- Information och diskussion om och kring Vänskapsplanen sker vid flera tillfällen under året utifrån en planering som personal, elever och föräldrar känner till
(se Bilaga 3)
(Ansvar rektor samt klassföreståndare)
- I varje klassrum finns en inplastad version av den kortfattade informationsbroschyren.
(Ansvar klassföreståndare)

Motivera åtgärd

I enkätsvaren framkommer att elever i år 7-9 upplever att det förekommer hot och kränkningar. Det finns också elever som upplevs som ensamma utan kamrater. Vuxnas närvaro bland eleverna under lektionsfri tid är betydelsefull och för att säkerställa detta finns rastvärdar, bussvakter och matsalsvärdar.

(Ansvar rektor)

Föräldrarna i år F-3 anser inte att det förebyggande arbetet varit tillräckligt under det gångna året. Det är av största vikt att det förebyggande arbetet under kommande läsåret görs välkänt bland alla föräldrar. Detta sker genom samtal, via enkäter samt genom informationsbroschyren.

(Ansvar rektor och klassföreståndare)

Föräldrarna föreslår i enkätsvaren att ett riktat arbete görs för att motverka främlingsfientlighet samt att tryggheten på rasterna ökar. Ett riktat främjande arbete kommer att göras under läsåret utifrån diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet.

(Ansvar rektor samt undervisande pedagoger)

En upprustning av hela skolgården sker för att öka trygghet och trivsel.

(Ansvar rektor)

Personalen efterfrågar utbildning och mera stöd då det gäller hantering av trakasserier och kränkande behandling.

Personalen informeras och utbildas vid ett första tillfälle den 12 september 2011.

(Ansvar rektor och kurator)

Det förebyggande arbetet pågår under hela läsåret

6. RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER

Policy

På Krungårdsskolan blir inga elever utsatta för trakasserier, kränkande eller diskriminerande behandling. Det skall råda nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på vår skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Scheman för rastvärdar, bussvakter samt matsalsvärdar finns för att alla platser där eleverna uppehåller sig under lektionsfri tid skall hållas under god uppsikt. Dessa scheman finns uppsatta i personalrummen samt i alla klassrum, väl synliga för alla.

Bland de äldre eleverna (årskurs 5-9) finns Kamratstödjare. Kamratstödjarna utbildas varje år.

På högstadiet finns Trygghetsteamet. De arbetar tillsammans med kamratstödjarna och finns nära eleverna för stöd och hjälp.

På utvecklingssamtal samt genom enkäter under läsåret tillfrågas elever och föräldrar om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer.

Personal, elever och föräldrar är insatta och delaktiga i skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Personalen får utbildning i och har god kunskap om skolans handlingsplaner vid akuta situationer.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

- Klassföreståndare, fritidspedagog, eller annan vuxen som eleven känner förtroende för
- Rektor
- Skolsköterska
- Kurator
- Medlem i Trygghetsteamet

Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av elev

Se Bilaga 6

Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av vuxen

Se Bilaga 7

Rutiner för uppföljning

Se Bilaga 6 och 7

Rutiner för dokumentation

Se Bilaga 6, 7, 8 A-C och 9

Ansvarsförhållande

Se Bilaga 6, 7, 8 A-C och 9

Viktiga ord och begrepp**Barn- och Elevombudsmannen BO (www.bo.se)**

Det är nolltolerans mot kränkningar i skolan. Alla barn och elever har rätt att vistas i en skolmiljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Den 1 april 2006 inrättades Barn- och elevombudet (BEO). Nu är vi en del av Skolinspektionen, men har samtidigt ett självständigt uppdrag. BEO övervakar tillsammans med Skolinspektionen en del av skollagen (6 kapitlet) som handlar om kränkande behandling. Tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen (DO) ska vi också arbeta för att motverka kränkningar, diskriminering och trakasserier av barn och elever. En mycket viktig uppgift är att ta tillvara barn och elevers rättigheter. Det innebär att vi utreder anmälningar om kränkande behandling och kan företräda enskilda barn och elever i domstol.

Barn- och elevombudet ska:

- Tillvarata barns och elevers rättigheter, i enlighet med lagen. Det innebär att vi utreder anmälningar om kränkande behandling och kan företräda enskilda barn och elever i domstol.
- Informera om 6 kapitlet i skollagen, men också ge råd om hur lagen ska användas. Det gör vi på flera olika sätt, förutom att vi skriver artiklar och informationstexter på vår webbplats och ger ut broschyrer så är vi också ute och utbildar, ofta lärare men även till exempel elevråd.
- Följa utvecklingen inom området, till exempel genom att följa forskning inom området.
- Upprätta kontakter och samarbeta med andra myndigheter och ombudsmän, till exempel Barnombudsmannen och Diskrimineringsombudsmannen, kommuner, elevorganisationer som SVEA.
- Hjälpa barn och elever så att deras anmälan kommer till Diskrimineringsombudsmannen (DO) när det är de som ska utreda ärendet.

Diskrimineringsombudsmannen DO (www.do.se)

Diskrimineringsombudsmannen (DO) är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter. Det gör myndigheten främst genom att se till att diskrimineringslagen följs. Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering som har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

DO bildades den 1 januari 2009 genom att de fyra dåvarande ombudsmännen mot diskriminering slogs ihop. Jämställdhetsombudsmannen (JämO) hade hand om könsdiskriminering, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) övervakade diskriminering som hade samband med etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, Handikappombudsmannen (HO) hade hand om diskriminering som hade samband med funktionsnedsättning och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) övervakade att lagar om diskriminering på grund av sexuell läggning följdes.

Detta ingår i DO:s uppgifter:

DOs huvudsakliga uppgift är att se till att diskrimineringslagen följs. DO tar emot och utreder anmälningar om de förbud mot diskriminering och trakasserier som finns i diskrimineringslagen. DO kan företräda diskriminerade personer utan kostnad för dem i domstol.

DO utreder även anmälningar från föräldralediga som anser att de blivit sämre behandlade på grund av föräldraledighet.

DO utövar också tillsyn genom att granska hur arbetsgivare, högskolor och skolor lever upp till diskrimineringslagens krav på åtgärder för att förebygga diskriminering. Det gör DO genom granskningar av jämställdhetsplaner och likabehandlingsplaner.

I DOs uppdrag ingår också att sprida kunskap och information om förbuden mot diskriminering, både till dem som riskerar att diskriminera och till dem som riskerar att diskrimineras. Det innebär att DO erbjuder rådgivning och metodutveckling till bland annat arbetsgivare, högskolor och skolor. Genom olika medvetandehöjande insatser ska DO också se till att alla människor känner till sina rättigheter.

DO har även en uppgift att uppmärksamma och skapa debatt kring frågor som rör mänskliga rättigheter. I uppdraget ingår också ett särskilt ansvar att följa ny forskning och den internationella utvecklingen på området mänskliga rättigheter och diskriminering.

Kränkande behandling

En elev kan vara utsatt för kränkande behandling om någon skickar elaka mail eller sms, om eleven upprepade gånger blir retad för något eller om hon eller han inte får vara med de andra. Självklart är också våld, som slag, sparkar, knuffar och hot kränkningar. Om någon upprepade gånger blir utsatt för kränkningar brukar det beskrivas som mobbning. Om eleven blir kallad "jävla svartskalle", "bög" eller "hora" kan hon eller han vara utsatt för diskriminering eller trakasserier.

En elev som blir utsatt för trakasserier och kränkande behandling kan:

- uppleva sig bli kränkt
- ha svårigheter att hävda sig i kamratgruppen
- verka ledsen och olycklig, håglös/passiv
- ha svårigheter att koncentrera sig
- underprestera
- sakna vänner
- ha svårigheter att tala i grupp eller under lektion
- skolka
- sova dåligt, ha mardrömmar
- ofta vara "sjuk" inför ny skoldag
- vara motvillig att gå till skolan
- komma hem med trasiga, förstörda eller "borttappade" kläder och saker utan förklaringar
- komma hem med blåmärken eller sår utan att förklara varför
- sällan eller aldrig bli hembjuden till skolkamrater
- välja omvägar till och från skolan
- muta eller köpa kompisar med pengar och saker

Detta är tecken och signaler som både personal och vårdnadshavare ska vara uppmärksamma på.

De sju lagskyddade diskrimineringsgrunder i diskrimineringslagen;

Kön

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med kön. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för elever som deltar eller söker till verksamheten oavsett kön. Med kön avses enligt 1 kap. 5 § diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön. Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjliganden och skämt kopplade till ett barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är av sexuell natur. Det kan vara svårt att identifiera sexuella trakasserier bland barn i förskoleålder. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Diskrimineringsskyddet gäller även när ett barn utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med nära anhörigs etniska tillhörighet. Diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodad etnisk tillhörighet ingår också i lagskyddet. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Funktionsnedsättning

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier ett barn när det har samband med funktionsnedsättning. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever som deltar eller söker till verksamheten oavsett funktionsnedsättning. Med funktionshinder menas enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Begränsningen av funktionsförmågan ska till följd av en sjukdom eller skada vara medfödd eller förvärvad. Begränsningen ska därutöver vara varaktig, det vill säga bestå över en längre tid. Begränsningar till följd av en skada eller sjukdom som är av övergående natur omfattas alltså inte. Exempel på vanliga funktionsnedsättningar är allergier, hörsel- och synskador, Aspergers syndrom, ADHD och dyslexi och olika variationer av rörelsehinder. Diskrimineringsskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med en nära anhörigs funktionsnedsättning. Graden av en funktionsnedsättning har dock ingen betydelse. Funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre beroende på miljön och situationen. Även diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodat funktionsnedsättning ingår i lagskyddet. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen. Diskrimineringslagen använder dock genomgående funktionshinder.

Religion och annan trosuppfattning

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med religion eller annan trosuppfattning. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn som deltar eller söker till verksamheten oavsett religion eller annan trosuppfattning. Diskrimineringskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier på grund av en nära anhörigs religionstillhörighet eller trosuppfattning. Även diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodad religionstillhörighet eller trosuppfattning ingår i lagskyddet. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för skolan att respektera alla dessa rättigheter.

Enligt regeringens proposition 2002/03:65 "Ett utvidgad skydd mot diskriminering" bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etiska, filosofiska eller politiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. I övrigt definieras inte religion eller annan trosuppfattning i diskrimineringslagen.

Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism och ateism. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion. Religionsfriheten är skyddad i såväl internationella konventioner som i den svenska grundlagen.

Sexuell läggning

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med sexuell läggning. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn och elever som deltar eller söker till verksamheten oavsett sexuell läggning. Med sexuell läggning avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Diskrimineringskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med nära anhörigs sexuella läggning. Även diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodat sexuell läggning omfattas av lagskyddet.

Könsidentitet eller könsuttryck

Lagen säger att barn inte får diskrimineras eller trakasseras i skolan av skäl som har samband med könsöverskridande identitet eller uttryck. Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Skyddet omfattar de barn med en könsidentitet eller ett könsuttryck som hela tiden eller periodvis skiljer sig från samhällets könsnormer. Diskrimineringskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med en nära anhörigs könsidentitet eller könsuttryck.

Ålder

Barn i skolan får inte utsättas för diskriminering och trakasserier som har samband med ålder. Med ålder avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder om särbehandlingen gäller tillämpning av bestämmelse i skollagen.

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation, och detta har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Indirekt diskriminering

Man kan diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en miljö där alla barn känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Hälsofrämjande skola

Krungårdsskolan är en "Hälsofrämjande skola". En hälsofrämjande skola ska verka som en stödjande miljö för den psykosociala och fysiska hälsan i skolan. Det finns ett nationellt samt flera regionala nätverk. I Kalmar län ingår 24 skolor från sex kommuner, däribland Krungårdsskolan.

EHT

På Krungårdsskolan finns tre Elev Hälsa Team (EHT). Ett för eleverna i år F-3, ett för eleverna i år 4-6 s samt ett för eleverna på högstadiet, år 7-9. EHT träffas regelbundet varje eller varannan vecka. Medlemmarna i EHT är rektorerna, specialpedagoger, skolsköterskan och kuratorn. I EHT tas olika beslut, t.ex. om det främjande arbetet, om åtgärder i samband med tillbud och om olika pedagogiska insatser på individ, grupp eller organisationsnivå. Rektor är den som är ytterst ansvarig för arbetet i EHT.

Kamratstödjare

Kamratstödjare finns bland eleverna både på mellan- och högstadiet. Varje klass i årskurserna 5-9 representeras av två elever vilka har uppdraget att vara en kamratstödjare. En kamratstödjare skall vara en god förebild och bidra till en god stämning och kamratskap på skolan. Tillsammans med klassföreståndarna välkomnar och hjälper de nya elever. Kamratstödjarna är också delaktiga i planeringen och genomförandet av det främjande arbetet.

Trygghetsteamet

På Krungårdsskolans högstadie finns ett trygghetsteam. Trygghetsteamet arbetar med det främjande arbetet och hjälper kamratstödjarna i deras uppdrag.

Friendedagen

En temadag kring vänskap som arrangeras på högstadiet.

FN-dagen

FN-dagen den 24 oktober uppmärksammas genom olika aktiviteter.

Elevens val

Eleverna arbetar i åldersblandade grupper (4-6,7-9) i ämnen de själva valt.

Alla Hjärtans bal

En danstillställning för eleverna i klasserna 7-9 vilken anordnas av elevrådet på högstadiet.

Klassens dag

En trivseldag för klassen då man gör något trevligt tillsammans.

Välkomstdagarna på Ramsö

En trivsel- och lära känna dag för elever då de börjar i år 7.

Lära känna dag år 6

En dag då elever från olika skolors år 6 träffas och lär känna sina blivande klasskamrater i år 7.

Lagar som styr vårt arbete

Det är nolltolerans mot kränkningar och diskriminering i skolan. Det finns två lagar som ska skydda dig som elev från kränkningar, diskriminering och trakasserier i skolan; Skollagen (6 kapitlet) och diskrimineringslagen. Lagarna gäller alla skolformer som lyder under skollagen.

Bakgrunden till lagstiftningen är att flera myndigheter och organisationer, som exempelvis BRIS, uppmärksammade att kränkningar i skolan var ett stort problem.

Det finns också internationella löften som Sverige avgett, och som delvis uppfylls genom den här lagstiftningen. Ett sådant löfte är att Sverige ska leva upp till kraven i barnkonventionen. En annan anledning var att det tidigare drivits flera skadeståndsprocesser som misslyckats - alltså att barn och elever vänt sig till en domstol för att få rätt mot skolans ägare.

Det är Barn- och elevombudet som övervakar reglerna om kränkande behandling i skollagen (6 kapitlet) och Diskrimineringsombudsmannen som övervakar diskrimineringslagen.

Skollagen

Enligt 6 kapitlet i skollagen så ska den som äger skolan, om det är en kommunal skola så är det kommunen, se till att varje verksamhet (till exempel varje förskola eller skola):

- Målmedvetet arbetar mot kränkande behandling av barn och elever.
- Gör allt de kan för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.
- Varje år gör en plan mot kränkande behandling. Den ska till exempel innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Dessutom ska barn och elever engageras i arbetet med att ta fram planen.
- Lever upp till den så kallade handlingsplikten. Den innebär att så snart skolan får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig utsatt så måste de agera och ta reda på vad som hänt. De måste också göra allt de kan för att det inte ska hända igen.

I skollagens 6 kapitel finns också ett förbud för vuxna i skolan att kränka ett barn eller en elev – till exempel säga taskiga saker, hota eller använda våld.

Lärarna har också en skyldighet att skapa en trygg miljö i skolan. Det kan ibland innebära att de måste använda sig av vissa disciplinära åtgärder, till exempel visa ut en elev från resten av en lektion. Även om det kan upplevas kränkande behöver det inte vara det i lagens mening.

Ny skollag - tydligare skyldigheter

1 juli 2011 började nya skollagen tillämpas. Det innebär bland annat att det i 6 kap.10 § har införts en förtydligande avseende personalens skyldighet att informera rektor och huvudmannen:

”Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är nu skyldiga att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.”

Diskrimineringslagen

Enligt diskrimineringslagen ska den som äger skolan se till att varje verksamhet (till exempel förskola eller skola):

- Arbetar målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Det innebär att skolorna ska göra allt för att ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad.
- Gör allt de kan för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev utsätts för trakasserier som har samband med någon av ovanstående diskrimineringsgrunder.
- Varje år upprättar en likabehandlingsplan som innehåller en översikt över det som behövs göras för att främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever, dels förebygga och förhindra trakasserier.

Den 1 januari 2009 infördes två nya diskrimineringsgrunder; könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Det är förbjudet att diskriminera ett barn eller en elev på grund av någon av diskrimineringsgrunderna.

Planering för skolans kartläggnings- och utvärderingsarbete läsåret 2011-2012
--

Planering av kartläggnings- och utvärderingsarbete av planen för Krungårdsskolan år F-9, grundsärskolan, internationella klassen samt fritidshemmen Björkdungen och Linnean	
Hösttermin	Åtgärd/Ansvarig
Augusti/ September	<p>Implementering/diskussion/utbildning av planens vision, syfte, mål, åtgärder, utformning, fjolårets utvärdering etc. med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Personal (rektor tillsammans med kurator). - Elevrådet (aktuell personal/rektor) - Kamratstödjarna (aktuell personal/Trygghetsteamet) - Elever (klassläraren). - Föräldrar (klassläraren).
Oktober/ November December	<p>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).
November	<p>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skolans trygghet- och trivselenkät genomförs, sammanställs och analyseras (Trygghetsteamet/EHT).
Vårtermin	Åtgärd/Ansvarig
Januari/ Februari	<p>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genomgång med personalen av sammanställningen (rektor/kurator) - Genomgång med elever av sammanställningen (klassläraren) - Planen följs upp och diskuteras på konferens och APT (rektor/biträdande rektor) - Planen följs upp och diskuteras tillsammans med elevrådet (rektor/biträdande rektor). - Planen följs upp och diskuteras med kamratstödjarna (aktuell personal/Trygghetsteamet)
Mars/ April/ Maj	<p>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).
Maj	<p>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skolans trygghet- och trivselenkät genomförs och sammanställs (EHT) - Genomgång med personal av sammanställningen (rektor/kurator) - Genomgång med elever av sammanställningen (klassläraren) - Skolans plan följs upp på konferens och APT (rektor). - Föräldrarna besvarar en enkät via Internet
Juni/ Juli	<p>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planen utvärderas av personalen (rektor) - Planens uppsatta mål utvärderas (rektor) - Samtliga utvärderingar, enkäter samt statistik kring tillbud under läsåret sammanställs och analyseras (rektor/EHT) - En ny plan utformas inför läsåret 2012-2013 (rektor med hjälp av kurator)

Planering för skolans främjande arbete läsåret 2011-2012

Planering av det främjande arbetet på Krungårdsskolan år F-9, grundsärskolan, internationella klassen samt fritidshemmen Björkdungen och Linnean	
Hösttermin	Åtgärd
Augusti	Utbildning till personalen i Lions Quest Välkomstfika på skolgården den första skoldagen
September	Utbildning till all personal i hantering av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utifrån skolans rutiner. Välkomstdagar på Ramsö för år 7 v. 36 Teater "Sanning eller konsekvens" år 6 Tjejgrupp år 7
Oktober	Temaarbete i samtliga grupper och klasser kring "Funktionshinder" Teater "Samba och bodypercussion" år 7-9 FN-dagen firas den 24 oktober (F-9) Teater "Digga Dig" år 4-5 Tjejgrupp år 7
November	Temaarbete i samtliga grupper och klasser kring "Kön" Friendsdagen 25/11 Tema "Vänskap" "Julklappen" Tjejgrupp år 7
December	Temaarbete i samtliga grupper och klasser kring "Religion eller annan trosuppfattning" Luciafest Julfest Tjejgrupp år 7
Vårtermin	Åtgärd
Januari	Temaarbete i samtliga grupper och klasser kring "Etnisk tillhörighet" Tjejgrupp år 7 Terminsplanering för Hälsofrämjande skola
Februari	Temaarbete i samtliga grupper och klasser kring "Etnisk tillhörighet" Tjejgrupp år 7 Killgrupp år 7
Mars	Temaarbete i samtliga grupper och klasser kring "Sexuell läggning" Killgrupp år 7
April	Tjejgrupp år 7-8-9 Killgrupp år 7
Maj	Tjejgrupp år 7-8-9 Lära-känna-dag för år 6
Juni	Klassens dag Skolavslutning

Under hela läsåret genomförs även planerade rastaktiviteter för år F-6 med t.ex. lekar och spel.

Under hela läsåret genomförs också i alla klasser F-9, på grundsärskolan och i den internationella klassen samt på fritidshemmen regelbundet LQ-arbete med Mindfulness, massage och värdegrundsarbete. Allt främjande arbete dokumenteras av ansvariga pedagoger.

Ansvarig för att det främjande arbetet utförs enligt planeringen är rektor.

Planering för skolans förebyggande arbete läsåret 2011-2012
--

Planering av det förebyggande arbetet på Krungårdsskolan år F-9, grundskolan, internationella klassen samt fritidshemmen Björkdungen och Linnean	
Hösttermin	Åtgärd/Ansvarig
Augusti	Förstärkt antal rastvärdar för F-6 (rektor) Scheman över rastvärdar, bussvakter och matsalsvärdar finns uppsatta på skolan
September	Utbildning för all personal i hantering av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utifrån skolans rutiner (rektor)
Oktober	Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).
November	Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren). Skolans trygghet- och trivselenkät genomförs (rektor)
December	Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).
Vårtermin	Åtgärd/Ansvarig
Januari	
Februari	Avstämning i samtliga arbetslag kring arbetet med handlingsplanen "Utreda och åtgärda vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling" samt information om trivsel- och trygghetsenkätens resultat.
Mars	
April	
Maj	Eleverna besvarar skolans trygghet- och trivselenkät (rektor) Föräldrarna besvarar en enkät ang. det förebyggande arbetet via Internet (rektor)
Juni	

Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av elev

1. En anställd som upptäcker pågående konflikt/ kränkning/trakasserier skall genast ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats meddelas elevernas klassföreståndare.
2. En anställd som på annat sätt får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt av trakasserier eller kränkande behandling informerar elevens klassföreståndare.
3. Klassföreståndaren och ytterligare en personal tar med den elev som kan ha blivit utsatt för kränkning/trakasserier för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. **Dokumentera samtalet (Steg 1 Bilaga 8A)**
4. Klassföreståndaren och ytterligare en person tar sedan med den/de elever som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som hänt. Om flera elever deltagit talar de vuxna med dem en och en. **Dokumentera samtalen (Steg 2 Bilaga 8B)**
- 5A. Om det visar sig att det som hänt är en ömsesidig konflikt (bägge parter har sin del i det som hänt och ingen upplever sig vara rädd, kränkt eller trakasserad av den andre: Uppföljande samtal hålls enligt den planering som gjorts i steg 2 och 3 för att säkerställa att konflikten är utredd. Därefter kontaktas de inblandade elevernas vårdnadshavare igen och informeras om hur det har gått. **Dokumentera samtalen (Bilaga 8C)**

- 5B. Om det visar sig att det är trakasserier eller kränkningar som skett: Klassföreståndaren och ytterligare en person förklarar för eleven som utfört kränkningen och trakasserier att detta inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag, och att kränkningarna och trakasserier genast ska upphöra. Gör upp **en plan** för hur detta ska gå till. Om flera elever deltagit i kränkningarna talar de vuxna med dem en och en. **Dokumentera samtalen och planen (Bilaga 8B) Fyll i en Tillbudsrapport (Bilaga 9)**
- 6B. De vuxna som deltagit vid samtalen informerar inblandade elevers vårdnadshavare och berättar om vad som hänt och vad som nu beslutats. **Dokumentera samtalen (Bilaga 8A+8B)**
7. Klassföreståndaren meddelar EHT och/eller rektor om vad som skett och vad som gjorts. **Lämna en kopia på dokumentationen + Tillbudsrapport till rektor**
8. Eleverna hålls under uppsikt. **(Ansvar arbetslaget)**
9. Uppföljande samtal hålls enligt planering i steg 2 och 3. Därefter kontaktas inblandade elevers vårdnadshavare för att informeras om hur det gått. Eleverna hålls även fortsättningsvis under uppsikt. **Dokumentera samtalen (Bilaga 8C)**
10. Om kränkningarna eller trakasserier inte upphör kallas de elever som kränker tillsammans med vårdnadshavare till samtal hos rektor och skolkurator. En **handlingsplan** upprättas för att komma till rätta med problemet. **Samtalet dokumenteras.**
11. Handlingsplanen följs upp i ett nytt samtal med elev, vårdnadshavare, rektor och skolkurator. **Samtalet dokumenteras.**

Vid allvarliga trakasserier/kränkningar kontaktas de inblandade elevernas vårdnadshavare direkt. Rektorn kallar till samtal (se steg 10-11). Det kan dessutom vidtas ytterligare åtgärder, till exempel anmälan till socialtjänst.

Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av vuxen

Skyldigheten att utreda om någon har utsatts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs alltså inga bevis för att påbörja en utredning.

Om en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:

1. Händelsen anmäls av eleven eller av annan person till klassföreståndaren, EHT, eller annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för.

Använd Tillbudsrapport (Bilaga 9)

2. Anmälan lämnas snarast till rektor.

3. Målsman informeras. Ansvarig för att detta sker är rektor.

4. Rektor informerar förvaltningschefen.

5. Rektor ansvarar för att utredning sker:

- Samtal förs med samtliga berörda parter. I samtalen skall rektor tillsammans med biträdande rektor eller rektorskollega medverka.
- **Samtalen dokumenteras.**
- Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.
- Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
- I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med förvaltningschefen, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet. Rektor informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.
- **Åtgärderna dokumenteras.**
- Rektor följer upp ärendet med elev och målsman.
- Rektor tillsammans med biträdande rektor eller rektorskollega träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.
- **Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.**
- **Uppföljningen dokumenteras.**

Om åtgärderna inte är tillräckliga kan elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO) eller Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se).

Handlingsplan med rutiner för att utreda och åtgärda då elev kränker vuxen eller vuxen kränker vuxen finns hos rektor.

Samtalsstöd Steg 1

Datum:

Elevens namn:

Personnummer:

Klass:

Vad har hänt?

Var och när hände det?

Hur gick det till?

Vem utsätter Dig?

Finns det en ledare?

Vem är ledare?

Vi träffas för uppföljning; datum, tid och plats:

Vuxna som deltagit i detta samtal:

När kontaktades hemmet?

Hur kontaktades hemmet?

Vem kontaktades?

Ev. synpunkter från hemmet?

Samtalsstöd Steg 2

Datum:

Elevens namn:

Personnummer:

Klass:

Stämmer informationen?

Om det stämmer, vad kan Du göra för att förhindra att det händer igen?

När kan Du börja med det nya beteendet?

Vad kommer Du att säga till dina kompisar?

Vi träffas för uppföljning; datum, tid och plats:

Vuxna som deltagit i detta samtal:

När kontaktades hemmet?

Hur kontaktades hemmet?

Vem kontaktades?

Ev. synpunkter från hemmet?

Samtalsstöd Steg 3

Datum:

Elevens namn: _____ **Personnummer:** _____ **Klass:** _____

Har det upphört?

_____

Kan det bli bättre?

_____

Vad kan Du tänka på i fortsättningen utifrån det som hänt?

_____

Vuxna som deltagit i detta samtal:

_____

När kontaktades hemmet?

Hur kontaktades hemmet?

Vem kontaktades?

Ev. synpunkter från hemmet?

**Tillbudsrapport diskriminering,
trakasserier och kränkande behandling**

BILAGA 9

Tillbud nr: _____

Årskurs: _____

Krungårdsskolan läsåret 2011 – 2012

Datum _____ Klockan _____

Uppgiftslämnare _____

Inblandade _____ Klass _____

Typ av tillbud (Markera)

Diskriminering

Trakasserier

Kränkning

Skadegörelse

Annat

Vad har hänt?

Var hände det?

Bedömning (Markera)

Har inte inträffat tidigare

Har inträffat tidigare

Har inträffat upprepade gånger

Hemmet har informerats av: _____

Datum: _____ **Tid:** _____ **Hur:** _____

Informationen lämnades till:

Tillbudsrapporten lämnas till rektor!